

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 444/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenská letecká agentúra, s.r.o.**, Jesenského 6, Banská Bystrica, zastúpenej JUDr. Petrom Konvičným, advokátom, Rázusova 1, Košice, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (predtým Krajského súdu v Bratislave) v konaní sp. zn. BA-5S/286/2019 takto

rozhodol:

- Postupom Správneho súdu v Bratislave, pôvodne Krajského súdu v Bratislave, v konaní sp. zn. BA-5S/286/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.
- Správnemu súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-5S/286/2019 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadost'učinenie **800 eur**, ktoré **je** Správny súd v Bratislave **povinný** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej

len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu v konaní sp. zn. BA-5S/286/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Žiada o priznanie finančného zadosťučinenia 5 000 eur a náhrady trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Napadnuté konanie, predmetom ktorého je žaloba o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Dopravného úradu č. 18052/2019/OLP/OdP-07 z 30. októbra 2019, začalo na krajskom súde 19. decembra 2019 podaním správnej žaloby a v súčasnosti je vedené pred správnym súdom. Žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaný správny orgán vyhovel žiadosti sťažovateľky a povolil usporiadanie verejného leteckého podujatia „*Medzinárodné letecké dni, SIAF 2019*“ (výrok II) a rozhodol o vylúčení žalobcu (fyzickej osoby) z konania o žiadosti sťažovateľky (výrok I). Sťažovateľka má v napadnutom konaní postavenie ďalšieho účastníka konania 1. Vec nie je ani po vyše štyroch rokoch právoplatne skončená. Sťažovateľka sa v máji 2024 obrátila na predsedníčku správneho súdu so žiadosťou o preskúmanie postupu v konaní a zjednanie nápravy. Predsedníčka súdu v upovedomení z 30. mája 2024 vyhodnotila sťažnosť ako dôvodnú. V júli 2024 správny súd nariadil pojednávanie na 15. august 2024, na ktorom rozsudkom žalobu zamietol. V septembri 2024 bol rozsudok doručovaný účastníkom konania.

III.

Argumentácia sťažovateľky

3. Podľa sťažovateľky správny súd naďalej nerealizuje vo veci žiadne procesné úkony, ktoré by smerovali k právoplatnému skončeniu veci. Od prvotných procesných úkonov realizovaných krajským súdom ešte v roku 2020 nebol v konaní vykonaný žiadny úkon, ktorý by smeroval k rozhodnutiu vo veci. Postup správneho súdu (pôvodne krajského súdu) v napadnutom konaní je neefektívny, dochádza ním zjavne k zbytočným a ničím neodôvodneným priet'ahom v konaní a tiež k priamemu zásahu do práva na súdnu ochranu a k porušeniu zásady zákazu *denegationis iustitiae* (odopretie spravodlivosti). Na výzvy správneho súdu sťažovateľka reagovala obratom, náležite sa vyjadrila nielen k správnej žalobe, ale aj ďalším podaniam zo strany ostatných účastníkov konania. Správna žaloba by mala byť zo strany správneho súdu odmietnutá, pretože sa ňou žalobca domáha preskúmania takého rozhodnutia, ktorého zákonnosť správne súdy nie sú oprávnené preskúmať (na uvedenú skutočnosť sťažovateľka opakovane súd upozornila).

IV.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Podľa správneho súdu predmetná vec predstavuje bežnú skutkovú a právnu zložitost' sporu a neboli zistené priet'ahy spôsobené sťažovateľkou. Rovnako zo spisu neboli zistené priet'ahy spôsobené správnym súdom. K 1. júnu 2023 správny súd prevzal 5 766 nerozhodnutých vecí zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre. Zároveň bol spustený nový nápad. Správny súd postupoval a postupuje pri rozhodovaní vecí podľa poradia, v akom napadli na súd, a podľa priority vecí (medzi prioritné patria najmä veci podliehajúce zákonným lehotám). Po doručení upozornenia predsedníčky súdu v máji 2024

na nečinnosť súdu (za obdobie konania pred krajským súdom) bol vo veci nariadený termín pojednávania na 15. august 2024, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci samej. Správny súd v rámci svojich možností po prevzatí spisov z troch krajských súdov a pri poddimenzovanosti sudcov aj administratívneho aparátu, uplatňujúc chronologickú postupnosť rozhodovania vecí, rozhodol vo veci samej v primeranej dobe, resp. prioritne. Časová náročnosť rozhodovania je aspektom, ktorý by mal byť ústavným súdom zohľadnený. Momentálne má správny súd z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 33 miest sudcov, z ktorých 30 je aktívnych.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

6. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

7. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie, predmetom ktorého bolo posúdenie zákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia, a to primárne v otázke vylúčenia žalobcu ako účastníka administratívneho konania o vydanie povolenia (sťažovateľke) na usporiadanie verejného leteckého podujatia, patrí do štandardnej agendy správneho súdnictva. Ani správny súd vo svojom vyjadrení nehodnotil napadnuté konanie ako právne či skutkovo náročné. Dĺžka napadnutého konania preto nebola závislá od zložitosti prerokovávanej veci.

8. Čo sa týka významu sporu pre sťažovateľku, v ústavnej sťažnosti sťažovateľka žiadnym spôsobom nezvýrazňovala dôležitosť a akútnosť rozhodnutia v napadnutom konaní, predmetom ktorého ani nebola ochrana jej subjektívnych práv, ale v podstate len otázka účasti žalobcu v administratívnom konaní. Právna neistota sťažovateľky existujúca v čase podania ústavnej sťažnosti je tak výrazne oslabená.

9. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v priebehu konania k zbytočným prieťahom. Sťažovateľka sa aktívne dožadovala pokračovania v konaní.

10. K prieťahom v napadnutom konaní došlo výlučne v dôsledku postupu súdu, ktorý od podania žaloby v decembri 2019 konal do mája 2020, keď zabezpečoval vyjadrenia k žalobe a repliky, a v ďalšom období zostal nečinný. Ďalšia aktivita správneho súdu v júli 2024 nadviazala na sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní z mája 2024. V dôsledku prijatých opatrení bolo v júli 2024 nariadené pojednávanie a vec bola v auguste 2024 meritórne rozhodnutá. Procesný postup správneho súdu (predtým krajského súdu ako jeho právneho predchodcu), ktorý

bol sprevádzaný jeho nečinnosťou v trvaní vyše štyroch rokov (od mája 2020 do júla 2024), tak vôbec nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky.

11. Vo vzťahu k tvrdeniam o personálnej poddimenzovanosti a zaťažnosti správneho súdu ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Obranu správneho súdu, ktorý poukázal na nutnosť rozhodovať prioritné veci a veci, ktoré mu napadli skôr, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už judikoval, že nesplnenie povinnosti súdu rozhodnúť bez zbytočných prietahov nemôže stratiť charakter protiprávnosti dôsledným uplatňovaním pravidla o vybavovaní jednotlivých vecí podľa poradia ich nápadu (III. ÚS 572/2022).

12. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny postupom správneho súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Vo vzťahu k námietke porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že kritériom jeho aplikovateľnosti je materiálna povaha predmetu konania. Aplikácia uvedeného článku dohovoru prichádza do úvahy iba v prípade, že ide o konanie, v ktorom sa rozhoduje o „občianskych právach alebo záväzkoch“, prípadne o „oprávnenosti trestného obvinenia“.

14. Európsky súd pre ľudské práva sformuloval kritériá aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru v jeho civilnej časti (napr. Krosta proti Poľsku, rozsudok z 2. 2. 2010, č. 36137/04, § 50), ktorými sú: existencia sporu o právo alebo záväzok, ktorý je skutočný a vážny a rozhodnutie v spore má priamy vplyv na existenciu, rozsah alebo spôsob výkonu tohto práva alebo záväzku (i), právo alebo záväzok má svoj základ vo vnútroštátnom práve (ii), právo alebo záväzok má civilnú povahu (iii).

15. Preskúmanie rozhodnutia o vydanie povolenia (sťažovateľke) na usporiadanie verejného leteckého podujatia zjavne spadá do oblasti verejného práva. Z predmetu konania nie je možné vyvodiť žiadne subjektívne právo sťažovateľky civilnej povahy, ktorého ochrany by sa mohla domáhať. Ústavný súd dospel k záveru o neaplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru v jeho civilnej časti, čo súčasne vylučuje možnosť jeho porušenia postupom správneho súdu (predtým krajského súdu) v napadnutom konaní. V tejto časti preto ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

16. K námietke sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07). Ústavný súd, vychádzajúc z okolností daného prípadu a svojich zistení, konštatuje, že v danom prípade nedostatky v postupe správneho súdu (predtým krajského súdu) v napadnutom konaní nedosahujú takú intenzitu, že by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti, a teda aj o vyslovení porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čoho dôkazom je aj aktuálny stav konania, v ktorom správny súd meritórne rozhodol. Ústavný súd preto ani v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

17. Keďže napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd prikázal podľa čl. 127 ods. 2 ústavy správneho súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie 5 000 eur, ktoré odôvodňuje morálnou ujmom spočívajúcou v pocitoch nedôvery v súdny systém a jeho účinnosť.

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je reparácia nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody, ktorá by sa po splnení zákonných podmienok mohla uplatňovať v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 84/02).

21. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a na zistenú nečinnosť správneho súdu (predtým krajského súdu), berúc do úvahy aj predmet konania a význam sporu pre sťažovateľku, bolo podľa názoru ústavného súdu primerané priznať jej finančné zadosťučinenie 800 eur (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

22. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať náhradu trov konania, ktoré však nevyčíslila. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v sume 713,96 eur, ktoré vyplývajú z obsahu spisu.

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu